

Telemark
FYLKESKOMMUNE

Retningslinjer for skoleskyss

Grunnskole

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Versjon:

1.0

Godkjent av fylkesdirektørens ledergruppe 22.04.2024.

Revisjon:

Innhold

1. Forvaltningsrutiner	4
1.1. Behandling av personopplysninger (GDPR).....	4
1.2. Kildehenvisning.....	4
1.3. Søknad	5
1.4. Søknadsfrist	5
1.5. Saksbehandling.....	6
1.6. Saksbehandlingstid	6
1.7. Klageadgang	7
1.8. Barnets (elevens) beste og retten til å bli hørt.....	7
1.9. Omgjøring av vedtak	8
2. Organisering av skoleskyssen	8
3. Ansvarsforhold fylkeskommune/kommune.....	9
3.1. Fylkeskommunens ansvar	9
3.2. Kommunens ansvar	10
4. Skyssrett.....	11
4.1. Skoleskyss mellom hjem og skole.....	11
4.2. Skyssgrenser	12
4.3. Avstandsmåling dør til dør	12
4.4. Tidspunkt for skyss	12
4.5. Akseptabel reise- og ventetid.....	13
4.6. Skyss for elever ved privatskoler	14
4.7. Særlig farlig eller vanskelig skolevei	14
4.8. Voksne elever med rett til grunnskoleopplæring.....	15
4.9. Voksne minoritetsspråklige elever uten rett til skyss	15
4.10. Skolens skolefritidsordning (SFO).....	15
4.11. Barn under opplæringspliktig alder/førskolebarn.....	16
4.12. Barn med fremskyndet eller utsatt skolestart.....	16
4.13. Målformgrupper	16
4.14. Leksehjelp i grunnskolen	17
4.15. Skyss til/fra behandling	17
5. Ulike typer skoleskyss	17
5.1. Skyss med kollektivtilbudet	18
5.2. Skyss med båt	18
5.3. Skolereisekort.....	18
5.4. Gangavstand til/fra kollektivtilbud - tilbringerskyss.....	18
5.5. Manglende kollektivtilbud.....	19

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

5.6. Skyssgodtgjørelse	19
5.7. Tilrettelagt skoleskyss.....	20
6. Elevens bosted.....	20
6.1. Folkeregistrert adresse.....	20
6.2. Innlosjering.....	21
6.3. Skoleskyss ved delt bosted.....	21
6.4. Avlastningsbolig.....	22
6.5. Fosterhjem.....	22
6.6. Midlertidig bosted.....	23
6.7. Elever bosatt i institusjon.....	23
6.8. Elever som bor flere steder i forbindelse med næringsdrift.....	23
6.9. Elever som bor i asylmottak.....	24
6.10. Bosatte flyktninger.....	24
7. Elevens skole.....	25
7.1. Nærskole.....	25
7.2. Skolegang ved annen skole enn nærskolen.....	25
7.3. Alternativ opplæringsarena.....	25
7.4. Rehabilitering av skolebygg.....	26
8. Elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.....	26
8.1. Skyss for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.....	27
8.2. Skyss for elever med midlertidig skade eller sykdom.....	27
8.3. Krav om legeattest.....	28
8.4. Busstrening for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.....	28
8.5. Elever i avlastningsbolig.....	29
8.6. Skyss før skoledagen er over.....	29
9. Reisefølge/ledsager og tilsyn.....	29
10. Andre tema.....	30
10.1. Utstyr.....	30
10.2. Skader forårsaket av elev.....	31
10.3. Inndragelse av retten til skyss.....	31
10.4. Streik.....	31
10.5. Uforutsette hendelser.....	32
10.6. Trygt og godt skolemiljø.....	32

1. Forvaltningsrutiner

Fylkeskommunen har overordnet ansvar for lokalt kollektivtilbud og skoleskyss.

I disse retningslinjene beskrives hovedtrekkene i aktuelt lovverk rundt skoleskyss.

Retningslinjene kan gi aktuell informasjon om skoleskyss til kommuner, skoler, elever, foresatte og andre interesserte.

Det vises også til vår nettside www.telemarkfylke.no/skoleskyss

Fylkeskommunens saksbehandling utøves i tråd med de til enhver tid gjeldende lover, regler og retningslinjer for skoleskyss.

1.1. Behandling av personopplysninger (GDPR)

Kilde: Personopplysningsloven artikkel 6 nr. 1 bokstav e), artikkel 9 nr. 2 bokstav g).

Når det søkes om skoleskyss, lagres det personopplysninger. Grunnlaget for behandlingen av personopplysninger i forbindelse med søknad om skoleskyss, er hjemlet i personopplysningsloven artikkel 6 nr. 1 bokstav e) og artikkel 9 nr. 2 bokstav g). Fylkeskommunen har i tillegg utredningsplikt i henhold til forvaltningsloven kapittel 3-5, det vil si plikt til å få den enkelte sak tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes. Alle personlige opplysninger blir forsvarlig lagret og fortrolig behandlet.

Når vi behandler personopplysninger, gjelder en rekke lovfestede rettigheter. Dette gjelder blant annet rett til å be om innsyn i personopplysninger og rett til korrigerings av uriktige eller ufullstendige personopplysninger. Hvis søkeren ønsker å få innsyn i sine personopplysninger, kan søkeren kontakte fylkeskommunen skriftlig på e-post post@telemarkfylke.no. Vennligst merk henvendelsen med «Personopplysninger».

Dersom søker har innvendinger på måten fylkeskommunen behandler personopplysninger på, kan søker klage på behandlingen til datatilsynet. Kontakt datatilsynet på e-post; postkasse@datatilsynet.no.

1.2. Kildehenvisning

- Forvaltningsloven
- Opplæringsloven
- Prop. 57 L (2022-2023)
- Privatskoleloven

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

- Barneloven
- Barnevernloven
- Barnehageloven
- Barnekonvensjonen
- Vegtrafikkloven
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Skadeerstatningsloven
- Personopplysningsloven
- Folkeregisterloven
- Lovforarbeider og meldinger fra Stortinget og regjeringen
- Rundskriv, brev, veiledere og tolkningsuttalelser fra Utdanningsdirektoratet og aktuelle departement
- Vedtekter for transport med rutegående busstrafikk i Norge (befordringsvedtekter)
- Regelverk for skoleskyss i Telemark fylkeskommune

Kildene omfatter i tillegg til lovbestemmelsene også tilhørende forskrifter og kommentarer. Kildehenvisningen er ikke uttømmende.

Det kan ha kommet lovendringer, tolkninger eller presiseringer, som ikke er omtalt i denne versjonen av retningslinjene. Ved motstrid mellom gjeldende lovverk og disse retningslinjene, går lovverket alltid foran retningslinjene.

1.3. Søknad

Kilde: Forvaltningsloven kapittel 3-6

Foresatte til grunnskoleelever som mener å ha rett på skoleskyss må kontakte skolens administrasjon. Skolen registrerer deretter søknad om skyss for eleven. Alle nødvendige vedlegg/dokumentasjon må foreligge før skolen kan legge inn søknad, og dokumentene lastes opp samtidig med søknad. Søknader som ikke er fullstendig utfylt eller opplyst, kan bli avslått.

Det må søkes om skoleskyss på nytt i forkant av hvert skoleår.

1.4. Søknadsfrist

Søknadsfrist for elever i grunnskolen er 1. april hvert år.

Dersom det søkes etter denne fristen, kan fylkeskommunen ikke garantere at skyssen er klar til skolestart i august.

1.5. Saksbehandling

Kilde: Forvaltningsloven kapittel 3-6

For grunnskoleelever har fylkeskommunen og kommunen ulike ansvarsområder. Fylkeskommunen/kommunen skal fatte vedtak for den skyss hvert av forvaltningsorganene er ansvarlig for. Et organ kan ikke fatte vedtak på vegne av et annet. Vedtak fattet av feil forvaltningsorgan er ugyldig.

Vedtak om skoleskyss er et enkeltvedtak i henhold til forvaltningslovens bestemmelser. Det skal fattes enkeltvedtak før eventuell skyss igangsettes. Vedtaket er gyldig for den perioden som angis i vedtaket, inntil ett skoleår.

Innvilget søknad et tidligere skoleår kvalifiserer ikke til skyssrett senere skoleår. Dersom reglene eller forutsetningene for skyss endres, gir ikke tidligere vedtak og praksis presedens (for eksempel kontrollmåling av avstand eller endring av busstilbud).

Fylkeskommunen skal påse at saken er tilstrekkelig belyst før enkeltvedtak fattes (utredningsplikt). Søker er selv ansvarlig for at søknaden og eventuell dokumentasjon/vedlegg inneholder alle nødvendige og relevante opplysninger.

Mangelfull dokumentasjon på elevens skyssbehov kan føre til at søknaden avslås. Nødvendig dokumentasjon må leveres på nytt for hvert skoleår.

Fylkeskommunens saksbehandlere for skoleskyss har taushetsplikt etter forvaltningslovens bestemmelser.

1.6. Saksbehandlingstid

Kilde: Forvaltningsloven kapittel 3-6

Søker må akseptere saksbehandlingstid før vedtak om skoleskyss er klart.

Fylkeskommunen benytter saksbehandlingstiden til å utrede saken og fatte vedtak.

Elev/foresatte må selv organisere eventuell skoleskyss i saksbehandlingstiden.

Det skal gis foreløpig svar dersom en søknad/henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned fra den er mottatt, jf. bestemmelser i forvaltningsloven.

1.7. Klageadgang

Kilde: Forvaltningsloven kapittel 6, opplæringsloven § 29-1

Vedtak om skoleskyss er enkeltvedtak.

Et enkeltvedtak kan klages på av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken innen tre uker fra det tidspunktet vedtaket er gjort kjent for søker.

Klagen rettes til det forvaltningsorgan som har fattet vedtaket. Elever som har fått vedtak fra kommunen, må sende eventuell klage direkte til kommunen.

Klage på vedtak fattet av fylkeskommunen sendes til: Telemark fylkeskommune, postboks 2844, 3702 Skien. Klagen merkes med «skoleskyss», og sendes til fylkeskommunen i konvolutt eller via eDialog (sikker digital post).

Dersom forvaltningsorganet ikke tar klagen til følge, oversendes saken til behandling hos Statsforvalteren. Statsforvalterens vedtak er endelig og kan ikke påklages.

1.8. Barnets (elevens) beste og retten til å bli hørt

Kilde: Opplæringsloven kapittel 10, Barnekonvensjonen, forvaltningsloven, Udir-2-2019

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12 og forvaltningsloven § 17, presiserer at alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Elevens beste skal være et grunnleggende hensyn.

Hensynet til elevens beste er en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel. Elevens beste skal ha større vekt enn andre hensyn, men det vil ikke nødvendigvis være avgjørende. I vurderingen av hva som er elevens beste, vil elevens oppfatning være sentral. Det er imidlertid ikke alltid at eleven eller foreldrenes mening er til det beste for eleven.

Alle elever har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Det må alltid vurderes om eleven er hørt godt nok i saken eller om en må høre eleven selv. Utgangspunktet er at fylkeskommunen/kommunen skal høre eleven direkte, men eleven kan også høres gjennom objektive personer, foreldre, gjennom brev m.m. Det kan også tenkes at elevens stemme kommer tydelig nok frem i annen dokumentasjon. Eleven har ikke en plikt til å uttale seg.

1.9. Omgjøring av vedtak

Kilde: forvaltningsloven § 35

Fylkeskommunen gjør oppmerksom på at dersom fakta i saken endrer seg eller at vedtaket er fattet på bakgrunn av feil og/eller mangelfulle opplysninger, kan vedtaket endres eller oppheves med bakgrunn i forvaltningsloven § 35. Dette kan gjelde dersom det kommer frem nye opplysninger av betydning for rettighetsgrunnlaget.

2. Organisering av skoleskyssen

Kilde: Opplæringsloven kapittel 4 og 21, Udir-2-2019, vegtrafikkloven

Skoleskyssen utføres i henhold til vegtrafikklovens bestemmelser med tilhørende forskrifter.

Skoleskyssen organiseres fortrinnsvis med ordinær kollektivtransport som buss, båt eller tog. I noen tilfeller utføres hele eller deler av skyssen med taxi, taxibåt eller av foresatte.

Fylkeskommunen kan organisere skyssen med ett eller flere transportmidler, det vil si at bytte av transportmiddel kan forekomme flere ganger underveis. Fylkeskommunen kan avgjøre at flere elever må benytte samme skyssmiddel.

Hva som vurderes å være et forsvarlig skysstilbud avhenger av elevens alder og modning. Skysstilbudet kan derfor endre seg i takt med elevens alder. Dette gjelder både med tanke på gangavstand, bussbytter og reise- og ventetid.

Se eget punkt for mer informasjon hvis eleven ikke kan bruke kollektivtilbudet på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

3. Ansvarsforhold fylkeskommune/kommune

Kilde: Opplæringsloven kapittel 4 og 21, § 28-7, privatskoleloven § 3-7, barnehageloven § 36, Udir-3-2010, Udir-2-2019, tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet 15.01.2021

Å være ansvarlig innebærer:

- Å ha ansvar for å fatte vedtak om skyss
- Å være organisatorisk ansvarlig, dvs. å ha det praktiske ansvaret rundt organisering av skyss
- Å være økonomisk ansvarlig for skyss

Fylkeskommunen har ansvar for å organisere og tilrettelegge for økonomisk forsvarlig skoleskyss i samarbeid med kommunen. Kommunen har en plikt til å samarbeide med fylkeskommunen om en rasjonell og trygg skoleskyss.

Det legges opp til felles skyssordning for grunnskole og videregående skole. Det vil derfor være av stor betydning at start- og sluttider, ferie, fridager og planleggingsdager blir samordnet. Kommunen skal ta med organisering av skoleskyssen i vurderingene sine når skolerute og skolens ordinære start- og sluttid fastsettes.

Skyssen organiseres i henhold til felles fastsatt skolerute. Skoleruta er utarbeidet i et fagutvalg gjennom KS (Kommunesektorens organisasjon), hvor fylkeskommunen og kommunene deltar. Det ordinære rutetilbudet legges opp etter felles fastsatt skolerute. Dersom skoleruta i en kommune avviker fra felles fastsatt skolerute, må kommunen selv organisere og betale skyss for avvikende dager.

Dersom kommunen og fylkeskommunen ikke blir enige om hvordan skoleskyssen skal organiseres og finansieres, kan departementet gi pålegg. Statsforvalteren i det enkelte fylke har fått delegert myndighet fra departementet til å behandle saker om organisering og finansiering av skoleskyssen.

3.1. Fylkeskommunens ansvar

- A. Elever i 1. trinn som har mer enn 2 km mellom hjem og skole/opplæringssted en vei, og elever i 2. – 10. trinn som har mer enn 4 km mellom hjem og skole/opplæringssted en vei.
- B. Elever som på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, har et dokumentert behov for skyss.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

- C. Elever under punktene 3.1 A og B som går i egen målformgruppe ved annen skole enn nærskolen.
- D. Elever som har plass i SFO, som på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, har et dokumentert behov for skyss.
- E. Elever som må benytte båtskyss mellom hjem og skole/opplæringssted.
- F. Voksne elever over opplæringspliktig alder som har mer enn 4 km mellom hjem og skole/opplæringssted, som ikke har fått eller ikke har fullført grunnskoleopplæring, og som har rett til full grunnskoleopplæring.
- G. Voksne elever over opplæringspliktig alder som på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, og som etter faglig vurdering har rett til spesialundervisning på grunnskolens nivå.
- H. Elever ved privatskoler, som mottar tilskudd fra staten, har rett til skyss etter samme regler som ved offentlige skoler. Retten gjelder bare for den delen av skoleveien som ligger innenfor elevens bostedskommune.

Fylkeskommunens ansvar:

- Skal fatte vedtak om **skyss** i punktene 3.1 A til H og punkt 3.2.B
- Har det praktiske og økonomiske ansvaret for skyssen i punktene 3.1 A til H.

3.2. Kommunens ansvar

- A. Elever med særlig farlig eller vanskelig skolevei, under 2 km for elever i 1. trinn og under 4 km for elever i 2. – 10.trinn.
- B. Elever med skoleplass på annen skole enn nærskolen, eller med opplæring ved alternativ opplæringsarena utenfor skolens geografiske område.
- C. Skyss i forbindelse med skolens aktivitet i og utenfor skoletiden.
- D. Skyss som avviker fra felles fastsatt skolerute.
- E. Skyss utenom skolens ordinære start- og sluttid for funksjonsfriske elever.
- F. Innlosjere elever når daglig skyss ikke er forsvarlig.
- G. Nødvendig tilsyn med grunnskoleelever og voksne elever før og etter undervisningstiden, samt under transporten ved behov.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

- H. Nødvendig reisefølge/ledsager for de grunnskoleelever og voksne elever som ikke kan reise alene.
- I. Skyss for barn under opplæringspliktig alder/førskolebarn.
- J. Andre kommunale vedtak som medfører skyssbehov.

Kommunens ansvar:

- Skal betale egenandel/persontakst for enkeltreiser på strekningen, for skyss av elever nevnt i punktene 3.1 A til H. Persontakst vil si den laveste prisen på ordinær enkeltbillett. Dette fastsettes lokalt.
- Skal fatte vedtak om **undervisningssted**, og har det praktiske og økonomiske ansvaret for **merkostnader** til skyss i punkt 3.2.B.
- Skal fatte vedtak om skyss, og har det praktiske og økonomiske ansvaret for skyssen i punktene 3.2 A, I og J.
- Har det praktiske og økonomiske ansvaret, inkludert eventuelt skyssbehov, i punktene 3.2 C til H.
- Har det praktiske og økonomiske ansvaret dersom kommunens vedtak fører til at det må settes inn en større buss, eller det må etableres særskilt skyss for å oppfylle retten til elevene.

4. Skyssrett

Kilde: Opplæringsloven § 2-1, kapittel 4 og 21, Udir-2-2019

Skyssordningen omfatter grunnskoleelever som hjemler rett til skyss etter opplæringslovens bestemmelser.

4.1. Skoleskyss mellom hjem og skole

Skoleskyss er skyss mellom hjem og skole.

4.2. Skyssgrenser

Kilde: Opplæringsloven § 4-1

Elever i 1.trinn som har mer enn 2 km mellom hjem og skole en vei har rett til skoleskyss. For elever i 2.-10.trinn er skyssgrensen 4 km.

Når det er nødvendig, har elever rett til skyss med båt uten hensyn til avstanden mellom hjem og skole.

4.3. Avstandsmåling dør til dør

Kilde: Udir-2-2019, merknader fra Prop. 57 L (2022-2023) til § 4-1

Ved beregning av avstanden mellom hjem og skole, er det den korteste gangbare/farbare veien som legges til grunn. Farbar vei kan være både offentlig og privat vei, gårdsvei eller sti. Så lenge det er fysisk mulig å ferdes til fots, med sykkel eller liknende, vil strekningen være gjenstand for oppmåling. Det er ikke korteste bilvei eller den traseen bussen kjører som legges til grunn.

Avstanden skal måles fra dør til dør. Avstanden mellom skolen og hjemmet skal måles fra inngangsdøren der eleven bor, til inngangsdøren på skolen. Dersom det er flere inngangsdører eleven kan bruke på skolen, skal det måles til døren lengst unna, uavhengig av om eleven faktisk bruker denne døren.

4.4. Tidspunkt for skyss

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-1, 28-7

Skyssrett gjelder på ordinære skoledager i henhold til felles fastsatt skolerute. Dersom skoleruta i en kommune eller ved en skole avviker fra felles fastsatt skolerute, må kommunen selv betale alle kostnader knyttet til skyss på avvikende dager. I slike tilfeller må kommunen selv bestille skyss direkte hos aktuelle transportører.

Fylkeskommunen har ansvar for én reise til skolen og én reise hjem fra skolen pr dag, tilknyttet skolens ordinære start- og sluttid. Skolens ordinære start- og sluttid er de tidspunkt flertallet av skolens elever starter/slutter. Fylkeskommunen dekker som hovedregel ikke skyss utenom disse tidene.

Dersom kommunen velger å organisere skoledagen slik at elever ved samme skole starter og/eller slutter til ulike tider, er kommunen økonomisk ansvarlig for ekstra kostnader til skyss. Dette kan for eksempel gjelde ved kortere siste skoledag før juleferie/sommerferie, skoleavslutning,

kveldsarrangement, forskyvninger i skoletiden, fleksibel skoletid eller at elevene jobber med lekser på skolen.

Skyssen organiseres ved ordinær skoleslutt også på dager med heldagsprøver, tentamen og eksamen.

Kommunen/skolen er ansvarlig for eventuell skyss i løpet av skoledagen (for eksempel ved ekskursjoner, klasseseturer, skoleturer og lignende).

4.5. Akseptabel reise- og ventetid

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, Udir-2-2019

Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får akseptabel reisetid.

Ved vurdering av akseptabel reise- og ventetid må gangtid, ventetid og tid med transportmiddel sees i sammenheng. Reisetid tas med i vurderingen når bussrutene settes opp.

Om morgenen beregnes reisetiden fra eleven reiser hjemmefra og frem til ordinær skolestart. Tilsvarende gjelder ved ordinær skoleslutt om ettermiddagen, frem til eleven ankommer hjemmet.

Det er flere hensyn som skal tas når det skal vurderes hva som er akseptabel reisetid. Et relevant hensyn er at eleven får tilstrekkelig fritid og tilstrekkelig tid i hjemmet. Dette taler for å avgrense reisetiden. Et annet hensyn er effektiv og rasjonell organisering av skyssen, som på den annen side kan tilsi at alle elever må godta en viss reisetid. Hva som er akseptabel reisetid, må avgjøres etter en konkret vurdering. En skal være særlig oppmerksom på reise- og ventetid for 6-åringer.

Ved vurdering av akseptabel reise- og ventetid, er fylkeskommunens praksis vanligvis å legge følgende veiledende øvre grenser til grunn:

- 1. – 4. trinn, ca. 45 minutter hver vei
- 5. – 7. trinn, ca. 60 minutter hver vei
- 8. – 10. trinn, ca. 75 minutter hver vei

Det understrekes at forannevnte grenser ikke er lovhjemlede eller absolutte. Reise- og ventetid vurderes individuelt for hver enkelt elev, i tråd med opplæringslovens bestemmelser.

Ved delt bosted, ved midlertidig bosted, ved valg av annen skole enn nærskolen eller ved valg av privatskole langt unna hjemmet, må det aksepteres økt reise- og ventetid, og eventuelt transportbytter.

4.6. Skyss for elever ved privatskoler

Kilde: Opplæringsloven kapittel 22, privatskoleloven § 3-7, Udir-2-2019

Elever ved privatskoler som mottar statsstøtte har rett til skyss etter de samme reglene som elever ved offentlige skoler.

Retten til skyss, reisefølge og tilsyn for elever i privatskoler gjelder kun innenfor kommunegrensen i den kommunen der eleven er folkeregistrert. Dette vil gjelde uansett grunnen til skyss, også for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

Økt reise- og ventetid, og eventuelle transportbytter, må påregnes som en konsekvens ved valg av privatskole langt unna hjemmet. Dette gjelder også når eleven har delt bosted.

4.7. Særlig farlig eller vanskelig skolevei

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-1, 28-7, Udir-2-2019

For elever med særlig farlig eller vanskelig skolevei, har kommunen og fylkeskommunen ansvar for hver sine elevgrupper.

Elever har rett til gratis skyss dersom en del av veien er særlig farlig eller vanskelig.

Dersom en elev bor under skyssgrensen på 2 og 4 km, er det kommunen som er ansvarlig for at skyssen er forsvarlig helt fra hjemmet til skolen. Foresatte må ta kontakt med kommunen for å søke om skyss i slike tilfeller. Når en elev bor over skyssgrensen på 2 eller 4 km, har fylkeskommunen ansvaret.

Enkelte grunnskoleelever vil ha rettigheter etter flere skyssbestemmelser. For eksempel kan en elev ha rett til skyss både på grunn av skoleveiens lengde og fordi skoleveien er særlig farlig eller vanskelig. I slike tilfeller går fylkeskommunens ansvar foran kommunens, og det er fylkeskommunen som må oppfylle elevens rett til skyss.

All ferdsel på/langs trafikkert vei innebærer en risiko. Barn som oppholder seg i trafikken vil alltid være utsatt for en viss fare, og det kan ofte være vanskelig for barn å forholde seg til trafikk. Lovverket krever at elevene utsettes for en fare som er utenom det vanlige for at skoleveien skal utløse rett til skoleskyss. For å få rett til gratis skyss må det foreligge en «særlig risiko». Den risiko skoleelever til vanlig utsettes for når de ferdes i trafikken er derfor ikke tilstrekkelig. Tilstanden til skoleveien, klima, trafikkforholdene på veien og forhold knyttet til den enkelte elev er viktige når skoleveien skal vurderes.

Tilstanden på skoleveien kan variere med årstidene. Det kan derfor være aktuelt med rett til skyss deler av skoleåret. Kommunen kan velge å sette inn andre tiltak som fjerner de ekstraordinære faremomentene, for eksempel tilsyn eller reisefølge forbi særlige trafikkfarlige deler av skoleveien.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Dersom kommunen har iverksatt slike tiltak, kan det være tilstrekkelig til at eleven ikke får rett til skyss.

4.8. Voksne elever med rett til grunnskoleopplæring

Kilde: Opplæringsloven kapittel 21, Udir-3-2012, Udir-2-2019

Voksne som bor mer enn 4 km fra skolen, har rett til skoleskyss når de får grunnskoleopplæring etter kapittel 21 (spesialundervisning/individuell læreplan).

Voksne elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom har rett til skoleskyss uavhengig av avstanden mellom hjem og skole, når skyssbehovet er dokumentert med legeattest.

Når det søkes om skyss, skal det kommunale vedtaket om voksenopplæring vedlegges søknaden.

Fylkeskommunen trenger dokumentasjon på:

- hvilken paragraf undervisningen er hjemlet i
- antall undervisningstimer
- konkrete ukedager og undervisningstid
- opplæringssted

4.9. Voksne minoritetsspråklige elever uten rett til skyss

Kilde: Veileder: «Innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever – veileder og eksempelsamling» på Udir.no

Voksne minoritetsspråklige elever som ikke har fått avgjort oppholdsstatus, har ikke rett til grunnskoleopplæring eller skoleskyss.

Norskopplæring defineres ikke som grunnskoleopplæring, og gir ikke rett til skoleskyss etter opplæringslovens bestemmelser.

4.10. Skolens skolefritidsordning (SFO)

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-1, 4-5, Udir-2-2019

Kommunen skal ha et tilbud om SFO på skolen før og etter skoletid for 1.-4.årstrinn, og for elever med særlige behov på 1.-7.årstrinn.

Funksjonsfriske elever har ikke rett til skyss på dager hvor SFO benyttes.

Elever kan ha rett til skyss de dager de ikke benytter SFO. Det må søkes om skyss i forkant, og det skal fattes enkeltvedtak om skyss på vanlig måte i disse tilfellene.

Elever som har plass i SFO, og som på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom har behov for skyss, har rett til skyss til og fra SFO. Retten omfatter ikke skyss på skolens ferie- og fridager eller på dager der skolen er stengt av andre grunner.

Retten til reisefølge og tilsyn gjelder også for grunnskoleelever som har rett til skyss til og fra SFO.

4.11. Barn under opplæringspliktig alder/førskolebarn

Kilde: Barnehageloven § 36, Udir-2-2019

Dersom gratis skyss er nødvendig for at barnet skal kunne motta spesialpedagogisk hjelp, har barnet rett til slik skyss.

Barnet har rett til nødvendig reisefølge og tilsyn. Kommunen skal innlosjere barnet når daglig skyss ikke er forsvarlig.

4.12. Barn med fremskyndet eller utsatt skolestart

Kilde: Opplæringsloven § 2-1

Barn som har fått vedtak om fremskyndet eller utsatt skolestart, har rett til skyss etter vanlige skyssregler.

Kopi av vedtaket fra kommunen må vedlegges søknad om skyss.

4.13. Målformgrupper

Kilde: Opplæringsloven § 3-1

Elever kan ha rett til opplæring i egen målformgruppe ved annen skole enn nærskolen. I slike tilfeller har fylkeskommunen ansvaret for skyss. Unntaket er hvis elevene har særlig farlig eller vanskelig skolevei under skyssgrensen. Da har kommunen ansvaret.

4.14. Leksehjelp i grunnskolen

Kilde: Opplæringsloven § 4-4, Udir-2-2019

Kommunen skal tilby leksehjelp til elever i grunnskolen. Elevene har rett, men ikke en plikt til å delta.

Elever har ikke rett til skyss i forbindelse med leksehjelp. Dette gjelder også elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

4.15. Skyss til/fra behandling

Skyss til/fra behandling er ikke definert som skoleskyss.

Fylkeskommunen dekker ikke skyss i forbindelse med for eksempel behandling hos lege, psykolog, fysioterapeut, kiropraktor eller lignende. I slike tilfeller må elev/foresatte ta kontakt med behandler.

5. Ulike typer skoleskyss

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, Udir-2-2019, befordringsvedtekter

Skoleskyssen organiseres i hovedsak med ordinært kollektivtilbud (buss, skolebusser, båt og tog).

I tillegg kan skoleskyssen organiseres med alternativ «lukket» transport som taxi, maxitaxi eller privatskyss/skyssgodtgjørelse der hvor det mangler ordinært kollektivtilbud, eller som følge av dokumentert særlig skyssbehov for den enkelte elev. Alternativ transport er å betrakte som ordinær skoleskyss i rute, hvor flere elever kan samkjøres.

Det er den som er ansvarlig for skyssen som avgjør hvilket/hvilke transportmiddel eleven skal benytte. Det avgjørende er hva som vil være forsvarlig for den enkelte elev. Dette gjelder både hvilket transportmiddel som benyttes og hvordan den totale skyssen er satt sammen.

5.1. Skyss med kollektivtilbudet

Skoleskyss skal som hovedregel foregå med det ordinære kollektivtilbudet (buss, båt og tog). Dette gjelder også for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

5.2. Skyss med båt

Kilde: Opplæringsloven § 4-1

Når eleven bor slik til at det er nødvendig å benytte båt for å komme til skolen, har eleven rett til slik skyss gratis, uavhengig av avstand mellom hjem og skole.

Ved bruk av båt utstyres eleven med skolereisekort.

5.3. Skolereisekort

Kilde: Befordringsvedtekter

Etter samtykke fra foresatte, bestiller skolen/kommunen skolereisekort til elever med rett til skoleskyss med kollektivtilbudet.

Eleven får kortet utdelt på skolen.

Skolereisekortet er personlig, og skal ikke brukes av andre enn eleven. Kortet må medbringes hver dag og skal registreres på hver reise.

Skolereisekortet virker på ordinære skoledager i henhold til felles fastsatt skolerute. Dersom skoleruta i en kommune avviker fra felles fastsatt skolerute, må kommunen selv sørge for skyss. Kortet er gyldig for én reise til skolen og én reise hjem fra skolen per skoledag.

Skolereisekortet er fylkeskommunens eiendom. Foresatte må regne med å betale erstatningsgebyr for mistet eller ødelagt skolereisekort. Mistet eller ødelagt skolereisekort skal straks meddeles skolen, som bestiller nytt kort.

5.4. Gangavstand til/fra kollektivtilbud - tilbringerskyss

Kilde: merknader til Prop. 57 L (2022-2023)

En elev som er innvilget skyss har ikke rett på skyss fra dør til dør. Det forventes at eleven går en rimelig distanse fram til en oppsamlingsplass/holdeplass.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Hva som er rimelig distanse må avgjøres etter en konkret vurdering, hvor det blant annet blir lagt vekt på elevens alder, trafiksikkerhet og framkommelighet på strekningen. Dette gjelder uavhengig av valgt transportmiddel.

Skysstilbudet skal dekke størstedelen av totaldistansen mellom hjem og skole.

Fylkeskommunen legger til grunn at funksjonsfriske elever i grunnskolen normalt kan gå følgende distanser mellom hjem og kollektivtilbud:

- 1.trinn: 1 km.
- 2.-7.trinn: 2 km.
- 8.-10.trinn: 2,5 km.

Gangavstanden er ikke absolutt og må vurderes som veiledende i hvert enkelt tilfelle.

Elever som bor langt fra kollektivtilbudet kan søke om skyss til/fra holdeplass (tilbringerskyss). Dersom fylkeskommunen vurderer at eleven har uakseptabel gangavstand til holdeplass, innvilges eleven tilbringerskyss. Dette er et tiltak for å korte ned gangavstanden for eleven.

Dersom foresatte selv utfører tilbringerskyssen, kan det søkes om skyssgodtgjørelse. Alternativt vil fylkeskommunen organisere annet transporttilbud.

5.5. Manglende kollektivtilbud

Dersom eleven bor over skyssgrensa, men mangler kollektivtilbud på hele eller deler av skoleveien, vil fylkeskommunen tilby alternativt skysstilbud på aktuell strekning. Eleven kan enten søke om skyssgodtgjørelse eller tilrettelagt skoleskyss.

5.6. Skyssgodtgjørelse

Kilde: Merknader fra Prop. 57 L (2022-2023)

Foresatte kan søke om skyssgodtgjørelse for å utføre skyss av egne barn.

Etter avtale med den som er ansvarlig for å oppfylle elevens skyssrett (kommunen eller fylkeskommunen), kan foresatte ordne skyssen selv. I slike tilfeller skal de nødvendige, faktiske kostnadene til foresatte dekkes. Kostnadene skal dokumenteres.

I tillegg til utgifter til drivstoff, skal skyssgodtgjørelse kunne dekke utgifter til bompenger, båtreiser og parkering. Tappt arbeidsinntekt dekkes ikke. Tilleggsutgifter må dokumenteres. Ved bompasseringer forutsettes det at bilen er utstyrt med bombrikke som gir rabatt ved bompassering.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Det innvilges ikke skyssgodtgjørelse dersom eleven kan følge kollektivtilbudet.

Refusjon av innvilget skyssgodtgjørelse gjelder fra dato fastsatt i enkeltvedtak. Det er derfor vesentlig at det søkes i forkant av hvert skoleår. Avstand oppgitt i enkeltvedtaket skal legges til grunn.

Skyssgodtgjørelse utbetales etterskuddsvis.

5.7. Tilrettelagt skoleskyss

Skoleskyss skal som hovedregel foregå med det ordinære kollektivtilbudet.

Dersom det mangler kollektivtilbud på hele eller deler av strekningen mellom hjem og skole, kan tilrettelagt skoleskyss være et alternativ. Det samme gjelder for elever som ikke kan benytte kollektivtilbudet på grunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom.

Tilrettelagt skoleskyss er å regne som ordinær skyss i rute. Dette innebærer blant annet at eleven normalt må gå til og fra nærmeste oppsamlingsplass eller holdeplass og forholde seg til oppsatte rutetider for transporten, slik som ved bruk av ordinært kollektivtilbud.

Fylkeskommunen praktiserer samkjøring av flere elever i samme kjøretøy, der fylkeskommunen finner dette mulig. Det kan blant annet bety at skyssen ikke går direkte mellom hjem og skole, fordi den skal ta opp/sette av andre elever underveis. Elever må forvente at de må tilpasse seg hverandre angående skyssen, og ventetid må påregnes. Den tilrettelagte skyssen vil bortfalle dersom annet skyssstilbud opprettes.

6. Elevens bosted

6.1. Folkeregistrert adresse

Kilde: Folkeregisterloven § 5-1, opplæringsloven § 2-6

Med bosted menes den adresse eleven er registrert med i folkeregisteret.

Det er den folkeregistrerte adressen til eleven som avgjør hvilken skole som er elevens nærscole.

Når elever søker om skoleskyss, legges folkeregistrert adresse til grunn for avstandsbergingen.

Ved flytting i løpet av skoleåret plikter eleven å melde fra til fylkeskommunen. I slike tilfeller må eleven søke om skyss på nytt.

6.2. Innlosjering

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-1, 4-3, 28-1, Udir-2-2019

Innlosjering er et alternativ til skyss i særlige tilfeller, for eksempel dersom daglig skyss ikke er forsvarlig, der det ikke er mulig med skyss på grunn av klimatiske forhold, ved lang reise- og ventetid, eller dersom kostnadene er ekstraordinære m.m. Regelen omfatter også elever med nedsett funksjonsevne, skade eller sykdom.

Elever har bare rett til skyss etter § 4-1 dersom daglig skyss er forsvarlig.

Når fylkeskommunen skal vurdere om daglig skyss er forsvarlig, skal det særlig legges vekt på alderen og funksjonsevnen til eleven og hvor lang og farlig skolevegen er. Det kan bare legges vekt på kostnader eller vanskeligheter for fylkeskommunen dersom de er ekstraordinære.

Dersom fylkeskommunen er i tvil om daglig skyss er forsvarlig, avgjør foreldrene om eleven likevel skal skysses.

Elever som ikke har rett til skyss fordi daglig skyss ikke er forsvarlig, har rett til losji. Elevene har også plikt til å la seg innlosjere dersom ikke foreldrene sørger for skyss og dekker kostnadene.

Kommunen skal sørge for losji og ha tilsyn med innlosjerte elever.

Dersom elevene blir innlosjert utenfor kommunen, er det hjemkommunen som har ansvaret for å etablere tilsyn.

6.3. Skoleskyss ved delt bosted

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, merknader fra Prop. 57 L (2022-2023), Udir-2-2019, barneloven kapittel 5 og 6

Elever som har flere hjem, har rett til skyss til og fra hver hjem som oppfyller vilkårene for rett til skyss.

Elever som har flere hjem/delt bosted vil være folkeregistrert på én adresse selv om de deler tiden mellom to hjem. Formålet med skyssreglene og hensynet til barna det gjelder, tilsier at det avgjørende må være at barnet faktisk bor to steder.

For å ha rett til gratis skoleskyss, må elevens opphold hos hver av foreldrene være en rimelig fast, planlagt og regelmessig ordning. Retten gjelder for elever som bor fast og regelmessig i flere hjem.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Retten gjelder også når det foreligger avtalt/rettslig avgjørelse om fast samværsordning. Samvær og improviserte enkeltbesøk, gir ikke rett til skyss.

Bekreftelse og turnus for delt bosted, signert av den/de foreldrene det søkes skyss fra, skal sendes sammen med søknad om skyss.

Elever med to hjem vil kunne ha rett til skyss til og fra begge hjemmene, selv om det ene hjemmet ligger i en annen kommune eller i et annet fylke enn skolen eleven går på. Vurderingen av om eleven har rett til skyss, hva som er akseptabel reisetid og hva som er forsvarlig skyss, skal avgjøres selvstendig og konkret for begge hjemmene. Det forutsettes at eleven oppfyller øvrige vilkår for skyss, for eksempel avstandskrav.

Ved praktisering av delt bosted må økt reise- og ventetid og eventuelt transportbytter for eleven aksepteres som en konsekvens av foresattes valg av bosted. Dette gjelder særlig dersom en av foreldrene bor utenfor elevens nærskolekrets og/eller i en annen kommune/fylke.

Vurderinger knyttet til forsvarlig reisetid, vil kunne avgrense retten til skyss fra begge bosteder. Der eleven har delt bosted og daglig skyss ikke vil være forsvarlig, må foreldrene enten selv ordne skyss, revurdere barnets bosituasjon eller innlosjere barnet.

Eleven har ingen ubetinget rett til å bringe med seg ekstra bagasje eller utstyr ved bytte av bosted i forbindelse med delt bosted.

6.4. Avlastningsbolig

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, merknader fra Prop. 57 L (2022-2023), Tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet 29.06.15, Udir-2-2019

For elever som har fått offentlig vedtak om avlastning, regnes avlastningsboligen som elevens hjem de dager eller perioder eleven har fått innvilget avlastningsopphold.

Retten til skyss gjelder når eleven på fast og regelmessig basis er delt mellom foreldrehjem og avlastningshjem eller besøkshjem som er vedtatt eller avtalt med barnevernet eller helse- og omsorgssektoren.

Skyssrett gjelder ikke i tilfeller der foresatte har gjort private avtaler om avlastning.

6.5. Fosterhjem

Kilde: Opplæringsloven §§ 2-6, 28-7, merknader fra Prop. 57 L (2022-2023), Udir-2-2019

Skyss mellom varig fosterhjem og skole dekkes etter vanlige skyssregler.

6.6. Midlertidig bosted

Kilde: Opplæringsloven § 28-4, Udir-6-2014, Udir-2-2019

I noen situasjoner kan en elev måtte bo utenfor hjemmet i en periode. Dette kan for eksempel være på krisesenter, barneverninstitusjon, helseinstitusjon, korttidsinstitusjon, beredskapshjem og midlertidig avlastningsbolig. Elevene vil i utgangspunktet ha rett til å fortsette på den skolen de går på. I de fleste situasjoner vil elevene ha rett til skyss til og fra det midlertidige hjemmet dersom vilkårene for skyss er oppfylt. Dette gjelder uavhengig av i hvilken kommune det midlertidige hjemmet ligger. Retten til skyss vil ikke gjelde private ordninger som ikke kommer av offentlige vedtak.

Der det statlige eller kommunale barnevernet har fattet vedtak om at eleven skal bo på krisesenter, barneverninstitusjon, korttidsinstitusjon, beredskapshjem og midlertidig avlastningsbolig, vil det statlige eller kommunale barnevernet som har fattet vedtaket, også ha det økonomiske og praktiske ansvaret for skyssen.

Når det er fattet vedtak om at en elev skal bo midlertidig på helseinstitusjon, er det den fylkeskommunen der helseinstitusjonen ligger, som vil være ansvarlig for opplæringen for pasienter etter opplæringsloven § 28-4. Det innebærer også ansvaret for eventuell skoleskyss.

Dersom en elev i en periode må oppholde seg midlertidig utenfor kommunen, vil det være den kommunen som har ansvaret for opplæringen, som også har ansvar for eventuell skyss.

6.7. Elever bosatt i institusjon

Kilde: Opplæringsloven §§ 28-3, 28-4, Barnevernloven § 10-17, Udir-10-2009, Udir-2-2019

Når det blir gjort vedtak om plassering av elever i institusjon, er det den fylkeskommunen hvor institusjonen ligger som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og skoleskyss. Elever som bor på institusjon, vil ha rett til å fortsette på nærskolen sin.

Dersom eleven kommer fra et annet fylke, har fylkeskommunen der institusjonen ligger rett til refusjon av utgifter til opplæring og skoleskyss fra elevens hjemfylke.

6.8. Elever som bor flere steder i forbindelse med næringsdrift

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-1, 28-7

Dersom familien, i forbindelse med næringsdrift, bor fast flere steder i løpet av skoleåret, kan eleven ha rett til skyss etter vanlige skyssregler. Dette gjelder eksempelvis ved stølsdrift eller overnattingsbedrift med sesongdrift, som krever at familien er fast bosatt på stedet deler av året.

Eleven har ikke rett til skyss hvis bostedet kun har funksjon som sommer- eller fritidsbolig.

6.9. Elever som bor i asylmottak

Kilde: Opplæringsloven § 2-1, brev fra Utdanningsdirektoratet til Kollektivtrafikkforeningen
03.01.2017

Alle barn og unge i grunnskolealder som er i Norge har som hovedregel rett og plikt til grunnskoleopplæring. Dette gjelder også asylsøkere.

En asylsøker er en person som har søkt om beskyttelse (asyl) i Norge, og som ikke har fått søknaden sin endelig avgjort.

Retten til opplæring er uavhengig av oppholdsstatus og gjelder når det er sannsynlig at barnet skal være i Norge i mer enn 3 måneder.

Asylsøkere i alderen 6-16 år i grunnskoleopplæringen har rett til skyss mellom asylmottak og skole etter ordinære skyssregler, fordi mottaket regnes som elevens hjem.

Fylkeskommunen er ansvarlig for skoleskyssen når eleven går på mottakets nærscole. Dersom kommunen tilbyr undervisning ved en annen skole, er kommunen ansvarlig for eventuelle merkostnader knyttet til skoleskyssen.

6.10. Bosatte flyktninger

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, brev fra Utdanningsdirektoratet til Kollektivtrafikkforeningen
03.01.2017

En flyktning er en person som fyller kravene til å få beskyttelse (asyl) i Norge, og som er bosatt som ordinær innbygger i en kommune.

Personer som har fått oppholdstillatelse som flyktning, har de samme rettigheter til opplæring og skoleskyss som øvrige elever.

7. Elevens skole

7.1. Nærskole

Kilde: Opplæringsloven § 2-6

Alle elever har rett til å gå på nærskolen. Nærskolen er den skolen som ligger nærmest eleven eller den skolen i nærmiljøet som eleven sokner til.

7.2. Skolegang ved annen skole enn nærskolen

Kilde: Opplæringsloven §§ 2-6, 4-1, Udir-3-2010, Udir-2-2019

De økonomiske overføringene til fylkeskommunen for å organisere skyss, er beregnet ut fra at grunnskoleelever skal motta sitt opplæringstilbud på nærskolen.

Kommunen skal fatte vedtak om undervisningssted på annet sted enn nærskolen. Fylkeskommunen skal fatte vedtak om skyss. Kommunen ansvarlig for å organisere skyssen, og er økonomisk ansvarlig for merkostnader til skyss i slike tilfeller.

Når en elev søker om å få gå på en annen skole enn den eleven er tildelt, jf. opplæringsloven § 2-6, kan kommunen stille vilkår om egenbetaling av skoleskyss ved eventuell innvilgelse av søknaden. Det er ikke mulig å stille vilkår om egenbetaling av skoleskyss dersom grunnen til å bytte skole er å sikre retten til opplæring (for eksempel for å hindre mobbing, sikre retten til et godt skolemiljø eller sikre bedre tilpasset opplæring).

Dette gjelder uansett om opplæringen blir gitt i hjemkommunen eller i annen kommune. Fylkeskommunen vil kun være ansvarlig for utgiftene fylkeskommunen eventuelt ville hatt dersom eleven fikk opplæring på nærskolen.

7.3. Alternativ opplæringsarena

Kilde: Opplæringsloven §§ 2-6, 4-1, Udir-3-2010, Udir-2-2019

En alternativ opplæringsarena karakteriseres ved at en eller flere elever mottar sin opplæring på et annet sted enn skolens område.

Kommunen er økonomisk ansvarlig for eventuell skyss ved for eksempel:

- Opplæring på alternativ arena en eller flere dager i uka utenfor skolens geografiske område (merkostnader til skyss).

- Opplæring i bedrift eller på bondegård (merkostnader til skyss).
- Arbeidsuke/hospitering.
- Utredning eller opplæring ved ulike kompetansesentra.
- Aktiviteter utenfor skolen sitt område, for eksempel ekskursjoner, klasseseturer, skoleturer, leirskole og lignende.
- Skyss i skoletiden, for eksempel mellom skole og bibliotek, svømmeundervisning, morsmålsundervisning og lignende.
- Tilfeller der hjem og skole inngår særavtaler om undervisning i hjemmet. Dersom undervisningen medfører skyssutgifter, er kommunen ansvarlig for disse.

7.4. Rehabilitering av skolebygg

Kilde: Opplæringsloven § 28-7, Udir-3-2009

Ved rehabilitering av skolebygg, som medfører at alle elevene i en periode må flyttes til et annet undervisningssted i kommunen, gjelder ansvarsreglene for skyss på vanlig måte etter opplæringsloven § 28-7. I slike tilfeller vil skolen i nærmiljøet ikke være åpen for elevene.

Dersom det kun er noen elever som må flyttes til annet undervisningssted, og dette medfører ekstra skysskostnader i forhold til opprinnelig undervisningssted, skal kommunen dekke kostnadene ved dette.

8. Elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, merknader fra Prop. 57 L (2022-2023), Udir-2-2019

Elever kan ha rett på skyss som følge av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom. Dette er regulert i opplæringsloven § 4-1, og gjelder uten hensyn til avstanden mellom hjemmet og opplæringsstedet. Elever i denne kategorien vil også ha rett til skyss til og fra SFO og rett til skyss før skoledagen er over, dersom funksjonsnedsettelsen, skaden eller sykdommen gir behov for det. De vil ikke ha rett til skyss til og fra leksehjelp eller i skoleferier.

Ved behov for skyss ved nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom skal det leveres signert legeattest hvor skyssbehovet er tydelig beskrevet før skyss kan igangsettes. Dersom det søkes om skyss i forbindelse med kortere skoledager, må medisinsk faglig begrunnelse for dette komme tydelig frem i legeattest.

Elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom skal som hovedregel reise med kollektivtilbudet.

8.1. Skyss for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom

Det er ikke nok at eleven har nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom for å få rett til skyss. Det er funksjonsnedsettelsens betydning for elevens mulighet til å ta seg frem på skoleveien som skal vurderes.

Det er et vilkår at funksjonsnedsettelsen, skaden eller sykdommen er årsaken til at eleven har behov for skyss.

Det er ikke et krav om at funksjonsnedsettelsen gjør det umulig for eleven å gå til skolen. Spørsmålet er om funksjonsnedsettelsen representerer en byrde ut over det vanlige på skoleveien, og at eleven derfor bør skysses for å oppfylle retten til grunnopplæring.

Skyssretten er ikke knyttet til hvorvidt eleven får spesialundervisning, men til om funksjonsnedsettelsen, skaden eller sykdommen gjør det nødvendig med skoleskyss.

En funksjonsnedsettelse/diagnose gir ingen rett til at ett bestemt skyssmiddel skal benyttes. I spesielle tilfeller organiseres det tilrettelagt skoleskyss med privatskyss/skyssgodtgjørelse, taxi eller maxitaxi. Tilrettelagt skoleskyss vurderes kun i de tilfeller hvor det er dokumentert at eleven ikke kan bruke kollektivtilbudet av medisinske årsaker.

8.2. Skyss for elever med midlertidig skade eller sykdom

Elev/foresatt må ta kontakt med skolen ved behov for skyss på grunn av midlertidig skade eller sykdom.

Vedtak om midlertidig skyss innvilges kun for en kort periode. Dersom skolen er i tvil om eleven har rett til skyss, skal skolen kontakte fylkeskommunen.

Dersom fylkeskommunen finner at skyss er igangsatt på feil grunnlag eller at det er bestilt feil type skyss, vil fylkeskommunen inndra eller endre skyssen med umiddelbar virkning. Et eksempel på dette kan være at det er igangsatt skyss med taxi til elever som kan benytte buss.

8.3. Krav om legeattest

Skyssbehov på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom må dokumenteres med signert legeattest som tydelig beskriver skyssbehovet til eleven.

Legeattest må leveres, og fylkeskommunen skal fattes vedtak om skyss, før eventuell skyss kan igangsettes.

Manglende eller mangelfull dokumentasjon på elevens skyssbehov vil føre til at søknad avslås. Det kreves ny, oppdatert signert legeattest for hver skyssperiode.

Fylkeskommunen har utarbeidet en standard legeattest til dette formål, som anbefales brukt. Skjemaet kan lastes ned fra www.telemarkfylke.no/skoleskyss.

Legen kan, om ønskelig, utforme legeattesten i eget skriv, forutsatt at det tas stilling til alle de punkter/opplysninger fylkeskommunen etterspør i sin legeattest.

Fylkeskommunen er ikke bundet av anbefalingene som gis i legeattesten. Det er fylkeskommunen som skal vurdere hvorvidt den medisinske tilstanden gir rett til skyss.

8.4. Busstrening for elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom

Kilde: Opplæringsloven §§ 1-3, 4-1

Mange elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom kan mestre å benytte buss hvis de får hjelp til å trene på dette.

Det vil kunne ha en betydelig egenverdi for eleven å mestre å ta buss med tanke på elevens selvstendighet og mestring av eget liv.

Dette er i tråd med opplæringslovens formålsparagraf § 1-3 hvor det heter at «Elevane og dei som har læretid i bedrift skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne meistre livet sitt og delta i arbeid og fellesskap i samfunnet».

Forventningen om at det aktivt drives busstrening øker i takt med elevens alder og funksjonsnivå. Det er mulig å kombinere busstrening med andre skyssordninger.

I tilfeller der busstrening er aktuelt, må elev/foresatte kontakte skolen eller kommunen. Kommunen er ansvarlig for eventuelle utgifter til busskort.

8.5. Elever i avlastningsbolig

Kilde: Opplæringsloven § 28-7, tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet 29.06.2015, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, Udir-2-2019

Retten til skyss gjelder i utgangspunktet mellom hjem og skole. Elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom, som har fått offentlig vedtak om avlastningsopphold, kan i tillegg ha rett på skyss mellom skolen og avlastningsboligen. Retten til skyss vil ikke gjelde private ordninger (privat avlaster) som ikke kommer av offentlige vedtak.

Når det søkes om skoleskyss til/fra avlastning må følgende dokumentasjon vedlegges søknaden:

- Kopi av vedtak om avlastning.
- Turnus som viser hvilke konkrete datoer eleven skal til/fra avlastning.

Ved endring av turnus må det registreres ny søknad om skyss, god tid i forkant. Saksbehandlingstid må forventes.

Eleven har ingen ubetinget rett til å bringe med seg ekstra bagasje eller utstyr ved bytte av bosted i forbindelse med avlastning.

Ved skyss til avlastningsbolig gjelder ordinære regler for fordeling av skysskostnadene mellom fylkeskommune og kommune.

8.6. Skyss før skoledagen er over

Kilde: Opplæringsloven § 4-1, Udir-2-2019

Elever med nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom kan ha rett på skyss ved kortere skoledag, dersom de som følge av nedsatt funksjonsevne, skade eller sykdom har behov for dette.

Fylkeskommunen stiller et skjerpet krav til legeattest i slike tilfeller. Legeattesten må inneholde en medisinsk begrunnelse for hvorfor eleven ikke kan ha fulle skoledager.

9. Reisefølge/ledsager og tilsyn

Kilde: Opplæringsloven §§ 4-2, 12-2, 12-3, 12-4, 28-7, Udir-2-2019

Elever som får skyss til og fra skolen eller SFO, har rett til reisefølge/ledsager og tilsyn i ventetiden før og etter opplæringen eller SFO, dersom de trenger det.

Retningslinjer for skoleskyss for grunnskolen

Enkelte elever kan ha behov for reisefølge/ledsager for å få benyttet seg av skyssen.

Kommunen/skolen må opplyse i skyssøknaden om eleven har med seg reisefølge/ledsager.

Kommunen er ansvarlig for å skaffe, organisere og finansiere reisefølge/ledsager og tilsyn for grunnskoleelever. Elev/foresatte må kontakte kommunen ved spørsmål om reisefølge/ledsager eller tilsyn.

Fylkeskommunen krever at elever som kan ha behov for særskilt oppfølging på grunn av helsetilstand og adferd underveis i transporten, skal ha med reisefølge/ledsager. Sjåførere skal ikke ha ansvar for slik oppfølging.

Elever som har behov for bistand ved hjemmet, for eksempel på-/avkledning, hjelp i trapper, oppgang eller gårdsplass, må få dette av foresatte, evt. reisefølge/ledsager. Tilsvarende må de ansatte ved skolen, evt. reisefølge/ledsager, bistå eleven ved skolen.

Retten til tilsyn gjelder i hovedsak mens eleven venter på skoleområdet før og etter skoletid, men kan også i særlige tilfeller gjelde når eleven bytter transportmiddel. Dette gjelder når bytte av transportmiddel er særlig farlig eller vanskelig.

Det må vurderes konkret om kommunen skal sørge for reisefølge/tilsyn, eller om kommunen/fylkeskommunen må sørge for annen skyssordning. Hvis skyssen og reisetiden i seg selv er forsvarlig, men for eksempel elevens alder tilsier at et bytte er særlig farlig eller vanskelig, vil det tilsi at kommunen er ansvarlig for å stille med reisefølge eller tilsyn.

Elevenes rett til et godt psykososialt miljø gjelder også på skoleveien og under skoleskyssen. Elevene skal slippe å oppleve krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. Et tiltak for å hindre for eksempel mobbing, kan være at kommunen må sette inn tilsyn på transportmiddelet.

10. Andre tema

10.1. Utstyr

Kilde: Befordringsvedtekter, vegtrafikkloven § 23, Tolkingsuttalelse fra Udir datert 04.03.2013
«Ansvar for transport av skiutstyr for elever med rett til skyss»

Ekstra utstyr som ski, akebrett, sykler etc. kan i enkelte tilfeller medbringes etter forhåndsavtale med transportør. Det betinger at det er forsvarlig og at kjøretøyet har kapasitet. Alt løstøre ombord i kjøretøyet skal være forskriftsmessig sikret.

Sjåføren avgjør til enhver tid hvilket utstyr som forsvarlig kan medbringes. Transportøren har ingen plikt til å ta med ekstra utstyr.

Ekstra kostnader dekkes ikke av fylkeskommunen. Dersom kommunen baserer opplæringen på at elevene har med seg utstyr hjemmefra, skal kommunen dekke ekstrautgiftene dersom det må settes opp større buss eller benyttes tilhenger.

10.2. Skader forårsaket av elev

Kilde: Skadeerstatningsloven

Hovedregelen i norsk erstatningsrett er at den som har handlet forsettlig (med vilje) eller uaktsomt (uforsiktig), blir erstatningsansvarlig for det hun eller han har ødelagt. Selv om man er mindreårig, kan man få erstatningsansvar.

Skader forårsaket av elev i forbindelse med skyssen, dekkes ikke av fylkeskommunen.

Dette gjelder for eksempel dersom eleven ødelegger seter, belter eller annet.

10.3. Inndragelse av retten til skyss

Kilde: Forvaltningsloven § 35

Dersom elever har fått tilbud om skyss på feil grunnlag kan fylkeskommunen omgjøre vedtaket og inndra skyssretten, for eksempel ved kontrollmåling av avstand.

Det samme gjelder dersom premissene for skyssen endrer seg, for eksempel ved flytting, opprettelse av nytt busstilbud, m.m.

10.4. Streik

Kilde: Brev fra Kirke-, Utdannings- og Forskningsdepartementet datert 11.11.1996

Fylkeskommunen organiserer ikke alternativ skyss ved streik blant transportører eller skolens ansatte.

Elev/foresatt får ikke refundert eventuelle utlegg til alternativ skyss i forbindelse med streik.

10.5. Uforutsette hendelser

Om uforutsette hendelser skulle inntreffe, er det avgjørende med rask og tett dialog rundt skoleskyssen mellom fylkeskommunen, kommunen, skoler og transportører.

Dette kan for eksempel gjelde ved stengte veier, begrenset fremkommelighet, ras/rasfare, oversvømmelser og så videre, eller andre hendelser som utløser behov for ekstra beredskap og tiltak rundt skoleskyssen.

10.6. Trygt og godt skolemiljø

Kilde: Opplæringsloven §§ 12-2, 12-3, 12-4, Merknader fra Prop. 57 L (2022-2023) til §12-4, Udir-2-2019

Det er presisert i opplæringsloven at dersom en elev ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, har skolen en plikt til å hjelpe eleven (aktivitetsplikt). Dette kan føre til at det må settes inn tiltak.

Skolens ordensreglement kan også gjelde på skoleveien.

Selskap og sjåfører som utfører skoleskyssen, er ikke omfattet av reglene om aktivitetsplikt, med mindre de også har en annen rolle ved skolen og denne rollen omfattes.

En sanksjon kan aldri gå ut på å begrense en elevs rettigheter. Det vil si at en elev ikke kan miste retten til skyss på grunn av for eksempel oppførsel på skolebussen. Reisefølge kan være et mulig virkemiddel.

For å sikre det *fysiske* miljøet, må skyssen gjennomføres i samsvar med de sikkerhetsstandarder som generelt gjelder for offentlig transport (eksempelvis krav til forsvarlig sikring av løse gjenstander).